

WESTERN

BİR VALESKA GRISEBACH FİLMİ

14 EYLÜL'DE SİNEMALARD

"DOĞALLIĞIYLA BÜYÜLÜYOR" HOLLYWOOD REPORTER

"JOHN FORD SİNEMASINI HATIRLATIYOR" VARIETY

"GÜÇLÜ VE GİZEMLİ" NEW YORK TIMES

"GÜÇLÜ OYUNCULUKLARLA DOLU BİR KÜLTÜR ÇATIŞMASI" VULTURE

"YILIN EN İYİSİ" GUARDIAN

SİNOPSİS

Bir grup Alman işçi, Bulgaristan kırsalında ıssız bir yerde, zorlu bir şantiyeye çalışmaya gider. Yabancı topraklar, macera arzularını körükler ama bir yandan da kültürel farklılıklar ve dil engelinden kaynaklanan önyargıları ve güvensizlikleriyle yüzleşmelerini beraberinde getirir. Bir grup işçi köylülerin sevgisini kazanmak ve kabullenilmek isterken, diğer bir grup buna karşı çıkar. Hem işçiler hem de işçilerle köylüler arasında gittikçe tırmanan bir gerilim doğar...

VALESKA GRISEBACH İLE SÖYLEŞİ

Bu yolculuğun itkisi, bir tür filmi yapmak mıydı yoksa belirli bir konuyu işlemek miydi?

Pek çok farklı yol bizi bu filme ulaştırdı. Biri, Western türüydü. 1970'lerde Batı Berlin'de televizyonun karşısında bu türü izleyerek büyüdüm. Bu filmler tuhaf ve huzur verici bir biçimde beni hep kendisine çekti. İçimde daha önce bulunduğum bir yermiş gibi bu türe dönme isteği uyandı. Bir kız çocuğu olarak kendimi Western filmlerinin erkek kahramanlarıyla özdeşleştiriyor, hatta onlara âşık oluyordum. Bu yüzden baştan beri ayrıksı bir yerde duruyordum. Bu çatışma, bu "erkek" türünü keşfetme isteğime katkıda bulunmuş olabilir. Yalnız, kibirli ve çoğu zaman melankolik Western karakterlerine yakın olmak istedim.

Bu tür uzun zamandır bir filmde işlemek istediğim, perde altında gizlenen yabancı düşmanlığı ile de uyuşuyordu. Zaman zaman bulanık bir his olan güçlü ve üstün olma hali olarak vuku bulan "Almanlık" fikri ilgimi çekiyordu. Kendini en tepe noktaya koyma, ayrıştırma isteği... Hor görmenin empatiyi alt ettiği an... Bunları incelemek istiyordum.

Bir grup Alman adamı yabancı ülkede bir şantiyeye, kendilerini yabancı konumunda buldukları ve önyargıları ve güvensizlikleriyle yüzleştikleri bilinmedik bir bölgeye gönderme fikri, bana bu konuya erişme imkânı verdiği gibi, bir hikâyeye başlamak için uygun bir zemin de sağladı.

Western türünün hangi unsurları sizi, hikâyeyi daha modern bir kurgu içerisinde kurmaya itti?

Western türünün devamlı kullandığı ve alternatiflerini ürettiği çok katmanlı, tutarsız ve renkli temalarından çok etkilendim. Bir toplumsal yapı olarak bu belirsizliğin günümüzdeki yeri ilgimi çekti.

Hayatınızı yaşayıp ilişkilerinizi kurduğunuz bir prensip olarak bu düello ilgimi çekmişti. Bu prensip aynı zamanda güç ve kontrol fikrini, güce meyiletmeyi ve zayıfı aşağılamayı üretiyor. Bunun ana karakter Meinhard için ilginç bir tema olacağına karar verdim: En büyük korkusu, kendisini affetmek.

Düello, bir yakınlık getirirken diğer yandan bir mesafe yaratıyor. Bir ayna, diğer insanın seni nasıl gördüğünü tahmin etme veya kendini başkalarına nasıl sunman gerektiği

fantezisi... Kendini rakibinle ilişkilendirmen... "İlk görüşte aşk" yakınlığı ve uzaklığı... Tüm bunları bir arada yaşıyor.

Western kahramanlarının özümsemiği bağımsızlık ve özgürlük yolculuğunu, her şeyi geride bırakma veya en azından bir süreliğine zincirlerinden kurtulup serbest kalma fikrini evrensel ve romantik buluyorum. Bunlar, macera düşkünlüğünü ve kişisel kaderinin anlamını arama konularında da bir şeyler ifade ediyor.

Bu unsurlar özellikle Meinhard ve Vincent'ta vücut bulmuş gibi.

Western filmlerinde duyguların ifade edilmediği bir yüz "sahnelenir" ama arkada derin duygular, o yüzü kaybetme korkusu ve başka biri tarafından anlaşılma korkusu yatar. Yine bunun içinde başka birini zapt etme ve yok etme fantezi ile kontrolü kaybetme korkusu vardır.

Gençliğini yitirmiş, hayatın ona bir macera ve deneyim borçlu olduğunu hisseden bir kahraman istiyordum. Kendi fırsatçılığı ve korkusuyla kavga etmesi gereken bir kahraman. Görünüşüyle ve aurasıyla bakışları üstüne çeken, bir lider gibi duran ama içinde kalabalığa karışıp göze çarpmak istemeyen "küçük bir adam" barındıran bir kahraman. Çok şey görüp geçirmiş ama hala hayal kurabilen biri. Antisosyal ve narsist bir yanı olan bir kahraman ama bu. Bu karakteri, olmak istediği kişiyle hareketlerinin ve eylemlerinin yansıttığı kişi arasındaki bu gerilime maruz bırakmak istedim.

Western türünün kovboyu Doğu ile Batı sınırındaki bir Alman inşaat işçisine nasıl dönüştü?

Western kahramanlarının gündelik yaşamdaki ikonografisini ve pin-up kültürünü inceledim. Adamların bir şantiye alanında olması fikri bundan sonra oluştu. Fiziksel görünüşleri, elbiseleri, kemerlerindeki kıyafetler... Bu, önce başlangıç noktası olarak yüzeysel geldi: Bir atın üstünde nasıl bir adam resmedebilirim? "Western tipi" yaşam süren ve çeşitli geçmişe sahip birçok erkek ve kadınla konuştum ve ilk fikrimi korumaya karar verdim. Kendi kuralları olan, erkeklere has kapalı bir evren olan şantiye alanında geçer akçe olan eski tip maskülenlik ilgimi çekti. Kadınların fiziksel olarak var olmadığı

ama her zaman erkeklerin fantezilerinde yer aldığı bir dünya... Yaratıcılık dolu mizah anlayışları ve nüktedanlıkları karşısında büyülendim. Onları birbirine bağlayan yakınlık karşısında etkilendim. Yine de seçtiğim mekan yüzeyseldi ve herhangi bir yer olabilirdi.

Filmi için önemli olan, “bir iş için uzakta olma” fikriydi. Yabancı bir diyarda, koca makinelerin ve fiziksel çabanın ortasında bu adamlar bu yeri tanımak zorundalardı. Teknik bakımdan üstün olduklarını iddia eden Almanların Bulgaristan’a geldikten sonra köydeki insanlarla komünizm deneyimini paylaşmaları fikri hoşuma gitti.

Yabancı bir ülkede ilk defa bir film çektiniz. Çekimler sizin için nasıl geçti?

Bu filmi yabancı bir dilde ve ülkede çekmek, kontrolü bırakmam konusunda pozitif bir egzersiz oldu. Köylülerin doğaçlama yetenekleri ve projeye kayıtsız şartsız güvenleri bize üretkenlik sağladı, içimizi rahatlattı. Projelerime dahil olan herkesi zorlayan spontane yaklaşımına çok uygun bir çalışma şekli oldu.

Araştırmalarımız sırasında Bulgaristan’a defalarca gittik. Tüm hazırlıklarımıza rağmen bu yolculuklar yine de bilinmeyene yapılan yolculuklardı. Üç aşağı beş yukarı ne istediğinizi biliyorsunuz ama onu nerede bulacağınız bilmiyorsunuz. Aynı zamanda hem elinizi ayağınızı nereye koyacağınızı bilmiyorsunuz hem de her şeye açıksınız. Farklı bir şey bulduğunuzda o şey, birden hikâye için çok önemli oluyor. Filmde yer almayan birçok şey yaşadık. Bazen bir yerde mahsur kalıyorsunuz ve bu sayede orada bir ilişki kuruyorsunuz. Filmin geçtiği yer olan Petrelik Köyü’nü böyle bulduk. Özellikle sınır bölgelerini tercih ettim çünkü o sınırların ötesi başka bir ülke, başka bir tutku veya bekleyen bir macera demektir. Ama bu bölgelerde sınır aynı zamanda kimlik, ayrılık ve bütünleşme demektir. Almanların Bulgaristan’a yaptıkları seyahatle iki farklı Avrupalı yaklaşımının birbiriyle karşılaşmasını istedim. Bu süreçte bilinç dışı bir şekilde güç dengelerinde statü algılarının kilo sisteminde olduğu gibi tartılarak dağıtılabileceğini içselleştirdim.

Kararımızı etkileyen bir diğer şey de insanların bizi aşırı derecede sıcak karşılamaları ve yaptığımız her şeyde desteklerini esirgememeleriydi. Durumu romantikleştirmek istemiyorum ama geçimlerini sürdürebilmek için zorlukları doğaçlama yöntemlerle büyük bir adanmışlıkla aşmaya çalışmalarından çok etkilendim. Bulgarların mizah anlayışı çok vahşi ve alçakgönüllüce. İnsanlar başkalarına gülmek yerine kendilerine gülüyorlar.

Bir filmi tanımlayan başka unsurlar da vardır. Çalışma süreci, yönetmenlik ve açılımların kullanımı gibi...

Bir filme asla kafamda bir hikâyeye başlamam. Aksine uzun kişisel çalışmalarımın süzgecinden geçirdiğim bir yaklaşımın sonucunda meydana gelen nispeten soyut bir tema vardır. Benim için senaryoyu yazarken ve filmi çekerken etkileşimde olmak temel bir unsurdur.

Tüm aşamalarda belgesel metotlarını kullanmayı önemli görüyorum çünkü beklenmeyeni, uyduramayacağın şeyleri hikâyeye böyle dâhil edebilirsin. Bu, içeriği oluşturmada, alt metni düzenlemekte ve keşif yolculuğuna devam etmekte bana özgürlük tanıyor.

YAPIMCININ NOTU

Valeska Grisebach, diğer yönetmenler gibi çalışmıyor. Onun için her şey bir konuyla başlar. Bu filmde, gündelik iletişimin bir düello için nasıl potansiyel bir silaha dönüştüğünü modern bir Western kurgusuyla keşfediyor. Valeska her zaman uzun araştırmalar, oyuncu seçimleri, mekân araştırmaları yaparak işe başlar. Asla klasik bir senaryo ile çalışmaz. Bir tretman üzerinden çalışır. Bu, hazırlık aşamasında, yapım ve çekim aşamalarında ve elbette filmin finansmanında zorluklar doğuruyor. Finansörler her zaman senaryo görmeyi tercih ediyorlar.

Valeska Grisebach'ın filmlerinin özelliği, yoğunlukları ve insanı yanılgıya düşüren basitlikleridir. Kahramanları bizi, kendi içimizde bir yolculuğa çıkarır ve temel bir şeylere dokunur. Valeska her zaman amatör oyuncularla çalışır. Filmdeki inşaat işçileri gerçek hayatta da inşaat işçileridir. Oyuncu seçimi süreci birkaç yıl sürdü. Oyuncuları seçmek için Almanya'da 600'den fazla insanla görüştük. Seçtiğimiz isimlerin çoğu ilk defa Almanya'nın dışına seyahat ettiler. Bulgar oyuncuların tamamını çekimleri yaptığımız Petrelık Köyü'nde bulduk.

“WESTERN” çalıştığımız tüm filmlerden farklıydı. Valeska çekimleri yapacağı yerlerde bulunduğu şeyler üzerinden çalışıp hikâyesini ona göre şekillendiriyor. Etrafındaki insanlara, sohbetlere ve hikâyelere her daim açık biri. Bu filmde mekân ana karakterlerden biri.

Küçük bir ekiple çalıştık ve çekimleri belgesel stilinde gerçekleştirdik. Filmde yalnızca iki iç sahne olduğunda iyi havaya ihtiyacımız vardı ve bu konuda şanslıydık. Güneş ışığı güzel parlaklıkta ve yoğunlukta. Çekimler 43 gün olarak planlanmıştı ve her gün ayrı bir zorluktu. Amatör oyuncular karakterlerine bürünebilsinler diye çekimleri kronolojik sırayla gerçekleştirdik. Üç aşamalı bir çekim gerçekleştirdik: Varış, keşif ve düello. Çekimlerde dublörük gibi özel ihtiyaçlar olduğunda Valeska’dan bizi üç gün öncesinden haberdar etmesini rica ettik. Çekimler herkes için zordu çünkü her şey ve herkes her daim hazır olmak zorundaydı.

Bulgaristan’da medeniyetin kıyısında ve klasik bir Western unsuruymuş gibi hissediyorsunuz. Ama aynı zamanda özgürlüğe duyulan bir özlem ve fantezi var... Şunu hissediyorsunuz: “Ben, kendimin kahramanıyım. Bu yabancı diyarda yeni bir hayata başlayabilir miyim?” Bu, filmin de parçalarında biri.

FİLMİN KÜNYESİ

Yönetmen:	Valeska Grisebach
Yapımcılar:	Maren Ade, Valeska Grisebach, Jonas Dornbach, Michel Merkt, Janine Jackowski
Senaryo:	Valeska Grisebach
Görüntü Yönetmeni:	Bernhard Keller
Kurgu:	Bettina Böhler
Oyuncular:	Meinhard Neumann, Reinhardt Wetrek, Syuleyman Alilov Letifov
Ülke:	Almanya / Bulgaristan / Avusturya
Yapım Yılı:	2017
Süre:	121 dk